

Küçük Devletlerin Statü Arayışlarının Bir Göstergesi Olarak Uluslararası Askeri Operasyonlarda Yer Almaları: İsveç, Norveç ve Danimarka Örneği

İbrahim Kumek*

Öz: Uluslararası ilişkilerde küçük devletlerin dış ve güvenlik politikalarına odaklanan çalışmalar nispeten az sayıdadır. Bu çalışmada, belirli kriterler dikkate alındığında küçük devletler olarak nitelendirilen İsveç, Norveç ve Danimarka'nın BM, NATO ve ABD öncülüğündeki uluslararası askeri operasyonlarda yer alma motivasyonları sorgulanmaktadır. Uluslararası ilişkilerde giderek önem kazanmaya başlayan statü çalışmalarından yararlanarak, söz konusu devletlerin gerek uluslararası politikada gerekse büyük güçler nezdinde görünür olmak, fark edilmek, itibar kazanmak ve prestij elde etmek amacıyla oldukları iddia edilmektedir. Bu devletlerin karar vericilerinin ve üst düzey yetkililerinin resmî açıklamaları, ifadeleri ve bildirimleri dikkate alınarak, dış politika söylemleri ve pratikleri nitel yöntemle analiz edilmektedir. Çalışmada, söz konusu devletlerin militarist aktivizminin statü arayışı çerçevesinde araçsal ve stratejik motivasyondan kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu noktada, küçük devlet çalışmaları ile statü çalışmaları bir araya getirilerek literatüre katkı sağlamak hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Barışı Koruma Operasyonları, İskandinav Ülkeleri, Küçük Devlet, Statü Arayışı

* Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, ibrahim.kumek@ogr.iu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2096- 159X

The Participation of Small States in International Military Operations as an Indicator of Status-Seeking: The Example of Sweden, Norway and Denmark

İbrahim Kumek

Abstract: There are relatively few studies focusing on the foreign and security policies of small states in International Relations. In this study, the motivations of Sweden, Norway and Denmark, which are considered as small states considering certain criteria, to take part in international military operations led by UN, NATO and USA are questioned. Taking advantage of status studies that are becoming increasingly important in International Relations, it is claimed that these states aim to be visible, to be noticed, to gain reputation and prestige both in international politics and before the great powers. Taking into account the official statements and declarations of decision-makers and senior officials of these states, foreign policy discourses and practices are analyzed with a qualitative method. In the study, it was concluded that the militarist activism of these states stems from instrumental and strategic motivation within the framework of status-seeking. At this point, it is aimed to contribute to the literature by bringing together small states studies and status studies.

Keywords: Peacekeeping Operations, Scandinavian Countries, Small State, Status-seeking

Giriş

Devletler anarşik uluslararası toplum düzeninde benzer işlevsel özelliklere sahip olmakla birlikte, birbirlerinden farklı rejimlere, siyasal yapılara, toplumsal ve kültürel özelliklere sahiptirler. Kuşkusuz, güç kapasiteleri açısından da farklılaşmaktadırlar ve bu husus, uluslararası düzenin işleyişi ve sürdürülmesinde belirleyici önemdedir. Devletler belirli nicel, nitel ve algısal kriterler dikkate alındığında süper güç, büyük güç, orta-büyükteki güç, küçük güç ve mikro güç olarak sınıflandırılabilir. Uluslararası ilişkiler literatüründe küçük ve mikro güçlerin nispeten daha az çalışıldığı söylenebilir. Küçük güçlerin hayatta kalma mücadeleleri özü itibarıyla büyük güçlerinkine benzer olsa da (egemenliklerini korumak, güvenlik elde etmek vs.) çeşitli sınırlılıkların ve zafiyetlerin üstesinden gelebilmek için farklı politikalar ve stratejiler izledikleri de görülmektedir. Bu anlamda, küçük güçlerin dış ve güvenlik politikalarına odaklanmak, literatürde eksik bırakılan noktaların anlaşılmasına katkı sağlayacak niteliktedir.

Bu çalışmada, küçük devletler olan İsveç, Norveç ve Danimarka'nın doğrudan tehdit algılamadıkları bölgelerde askeri operasyonlara katılma isteklilikleri sorgulanmaktadır. Söz konusu devletlerin uluslararası toplumda ve özellikle büyük güçler nezdinde fark edilmek, görünür olmak, itibar ve prestij kazanmak gibi araçsal ve stratejik motivasyonlarla askeri operasyonlarda yer aldıkları öne sürülmektedir. Sadece büyük devletlerin değil, aynı zamanda küçük devletlerin de 'statü arayışı'nda oldukları bu ülkeler örneğinde çalışılarak literatüre katkı sağlamak hedeflenmektedir. Çalışmada, bu devletlerin karar vericilerinin ve üst düzey yetkililerinden bazılarının dış politika söylemleri ve pratikleri nitel bir yöntemle analiz edilmektedir. Bu ülkelerin anadilleri ile yapılmış açıklamalar ve ifadeler, ikincil kaynaklar üzerinden İngilizce olarak referans alınmıştır. Çalışmada, bu ülkelerin BM barışı koruma operasyonlarına ve NATO ile ABD öncülüğündeki operasyonlara yaptıkları katkılara odaklanılmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde 'statü' (*status*), 'statü arayışı' (*status-seeking*) ve 'küçük devlet' (*small state*) olmak üzere temel kavramsal çerçeveye değinildikten sonra; ikinci bölümde İsveç, Norveç ve Danimarka'nın BM, NATO ve ABD öncülüğündeki operasyonlara yaptıkları katkılar resmî açıklamalar çerçevesinde incelenmektedir. 'İskandinav barışı koruma modeli', Soğuk Savaş sonrasında BM operasyonlarına düşük katılımın nedenleri ve NATO ile ABD öncülüğündeki operasyonlara ağırlık verilmesindeki temel motivasyon bu bölümde irdelenmektedir. Sonuç kısmında ise, çalışmanın temel bulguları tartışılmakta ve birtakım önerilerde bulunmaktadır.

Statü Arayışı ve Küçük Devletler

Statü, maddi olmayan bir sosyal sermaye kategorisidir. Uluslararası ilişkilerde “statü” kavramı, bir devletin uluslararası toplumdaki konumu olarak anlaşılabilir (Renshon, 2017, ss. 33-35; Larson ve Shevchenko, 2019, s. 3; Dafoe, Renshon ve Huth, 2014, s. 5; Pedersen, 2017, s. 3; De Carvalho ve Lie, 2015, s. 57). Devletler uluslararası politikada güç ilişkileri bakımından farklı kapasitelere sahip olmakla birlikte, belirli konularda ön plana çıkmaları ve üne sahip olmaları bakımından da farklılaşabilmektedir. Orta-büyükteki güçlere ve küçük güçlere bakıldığında bu husus daha belirgindir. Devletler arasında ‘statü’ nün sabit ve durağan olmaksızın ziyade, değişebilir olduğu görülmektedir. Bu noktada kavramın ilişkisel ve özneler arası bir anlam taşıdığı söylenebilir (Renshon, 2017, ss. 35-37; Wohlforth, De Carvalho, Leira ve Neumann, 2018, ss. 527-8; Neumann ve De Carvalho, 2015, s. 7; De Carvalho ve Lie, 2015, s. 59).

Literatürde ‘statü’ konusuna üç teorik perspektiften yaklaşıldığı görülmektedir. Bunlar; rasyonalist-araçsalcı yaklaşım (*rationalist-instrumental*), sosyal kimlik teorisi (*social identity theory*) ve İnşacılık (*constructivist*) yaklaşımlarıdır. Rasyonalist-araçsalcı yaklaşımın savunucuları, devletlerin statü elde etme arzularının araçsal ve stratejik motivasyonlardan kaynaklandığını söylemektedirler (Volgy, Corbetta, Grant ve Baird, 2011; Pedersen, 2018). Bu yaklaşımın önde gelen isimlerinden Jonathan Renshon, *Fighting for Status: Hierarchy and Conflict in World Politics* (2017) adlı kitabında uluslararası politikada statü arayışının doğasına ilişkin teorik ve ampirik değerlendirmelerde bulunmaktadır. Bir diğer yaklaşım olarak sosyal kimlik teorisinden yararlanan Deborah W. Larson ve Alexei Shevchenko, *Quest for Status: Chinese and Russian Foreign Policy* (2019) adlı kitapta kamu yetkililerinin görüşleri ve algularına dayalı olarak, devletlerin öz-saygı arzusuyla statü elde etmeye çalıştıklarını ve statünün kendi başına bir amaç olduğunu Çin ve Rusya örneğinden hareketle açıklamaktadırlar. İnşacı yaklaşımdan yararlanan yazarlar ise, statünün sosyal dinamiklerine ve inşasına odaklanmaktadır. *The Struggle for Recognition in International Relations: Status, Revisionism, and Rising Powers* (2019) adlı kitabında Michelle Murray, yükselen güçlere (*rising powers*) odaklanarak statüyü devletlerin milli kimliklerinin anlatısı bakımından analiz etmektedir. 20. yy başlarında Almanya ve ABD’nin arzu ettikleri dünya gücü kimliklerini birtakım maddi pratikler üzerinden somutlaştırarak nasıl yerleşik güçler (*established powers*) tarafından tanınmaya çalıştıklarını incelemektedir.

Uluslararası ilişkilerde ‘statü arayışı’ bir devletin konumunu korumak veya daha da iyi hale getirmek için geliştirdiği politikalarıdır (Neumann ve De Carvalho, 2015, s. 5; Pedersen, 2017, s. 3; Renshon, 2017, ss. 47-50). Murray, statü arayışının bir devletin kimlik oluşum sürecinin doğasında bulunduğunu ve ontolojik güvenlik ihtiyacından kaynaklandığını öne sürmektedir (2019, s.191). Ona

göre, revizyonist devletler arzuladıkları büyük güç kimliklerinin diğer devletler tarafından tanınmasını sağlamak için, bu kimlikle ilişkilendirilen birtakım maddi pratikler sergilemektedirler. Nükleer silahlara sahip olmak ya da uçak gemilerine sahip olmak bunun göstergeleridir (2019, ss.57-65). Küçük devletler, bu tür güç kapasitelerinden yoksun olduklarından farklı stratejiler izleyerek statü elde etmeye çalışmaktadırlar. Küçük devletler için statü arayışı, uluslararası politikada ve özellikle büyük devletler nezdinde fark edilmek, tanınmak, itibar kazanmak ve prestij sahibi olmak ihtiyacından doğmaktadır (Neumann ve De Carvalho, 2015, s. 2, 11; Røren, 2019, s. 9).¹ Uluslararası barış ve güvenliğin sağlanmasında rol alma çabaları statü arayışlarının göstergesi olarak değerlendirilebilir (Wohlforth vd., 2017, s. 5; De Carvalho ve Lie, 2015, s. 58).

Literatürde küçük devlet kavramı çeşitli açılardan tanımlanmıştır. Küçük devletlerin nüfus, yüzölçümü, GSMH ve askeri kapasite gibi nicel kriterler çerçevesinde diğer devletlere nazaran daha küçük oldukları iddia edilmiştir (Värnyen, 1971, ss. 92-7; Radoman, 2018, s. 182; Crowards, 2002, ss. 172-3; East, 1973, s. 557; Thorhallsson, 2006, ss. 9-10; Vital, 1967, s. 8). Bunun yanı sıra, nitel açıdan küresel ve bölgesel düzeyde güç dengesini değiştirmek ve etkilemekten yoksun olan devletleri küçük olarak kabul eden yazarlar söz konusudur (Goetschel, 1998, ss. 14-5; Knudsen, 2002, ss. 184-5; Vaicekauskaitė, 2017, s. 8). Ayrıca, kendilerini küçük olarak gören ve diğer devletler tarafından da küçük olarak görülen devletler olduğunu iddia ederek, algısal perspektiften tanım geliştiren akademisyenler de vardır (Rothstein, 1968, s.29; Henrikson, 2001, ss. 56-7; Keohane, 1969, s. 296). Her üç tanımlama modeline dikkat edildiğinde, devletlerin çeşitli kriterler çerçevesinde karşılaştırıldığı görülmektedir. Bu noktada kavramın ilişkisel bir anlam taşıdığı söylenebilir.

İsveç, Norveç ve Danimarka nicel kriterler çerçevesinde incelendiğinde küçük devletlerdir. Nüfus kriteri açısından üç ülke toplam dünya nüfusunun yaklaşık %0,3'üne, yüzölçümü açısından dünya yüzölçümünün %0,16'sına ve GSYİH açısından %1,46'sına denk gelmektedir. Nüfus (2020) kriteri açısından, 235 ülke içerisinde İsveç 91., Norveç 119. ve Danimarka 115. sırada yer almaktadır. Global Firepower verilerine göre, yüzölçümü açısından 139 ülke içerisinde İsveç 54., Norveç 66. ve Danimarka 121. sırada yer almaktadır. Askeri güç açısından ise aynı kaynağın verileri dikkate alındığında, İsveç 31., Norveç 33. ve Danimarka 54. sırada bulunmaktadır. Aşağıdaki tabloda, nicel kriterler çerçevesinde üç ülkenin verileri yer almaktadır.

1 Statü, itibar (*reputation*) ve prestij (*prestige*) kavramları analitik açıdan farklı kavramlar olarak ele alındığında daha yararlı olabilir. Statü, itibar ve prestiji içermekle birlikte, bir devletin uluslararası politikada diğerlerine kıyasla bulunulan konumunu ifade etmektedir. Dolayısıyla statü faillikle değil, aynı zamanda yapıyla da ilişkilidir. Bu konuda Bkz. Dafoe vd., 2014.

Tablo 1. İsveç, Norveç ve Danimarka'nın Nicel Kriterler Açısından Verileri

Kriter/Ülke	İsveç	Norveç	Danimarka
Nüfus (2020)	10,099,265	5,421,241	5,792,202
Yüzölçümü	450,295	323,802	43,094
GSYİH (2019)	530,883.87	403,336.36	350,104.33
Toplam Askeri Personel	51.200	64.000	61.500
Savunma Bütçesi (milyar dolar)	7,475	7,501	5,000

Kaynak: *Countries in the world by population (2021)*. <https://www.worldometers.info/worldpopulation/population-by-country/> (E.T. 10 Ocak 2021); *Global Firepower. Total Square Land Area by Nation (2021)*. <https://www.globalfirepower.com/squareland-area.asp> (10 Ocak 2021); *Global Firepower. 2020 Military Strength Ranking*. <https://www.globalfirepower.com/countrieslisting.asp> (E.T. 10 Ocak 2021); *The World Bank. GDP (current US\$)*. <https://data.worldbank.org/indicator/ny.gdp.mktp.cd> (E.T. 10 Ocak 2021).

İsveç, Norveç ve Danimarka'nın Uluslararası Askeri Operasyonlara Katılımı

Literatürde küçük devletlerin çeşitli sınırlılıklara ve zafiyetlere sahip olduklarından dolayı, dış politikalarında sert güç unsurlarından ve müdahalecilikten kaçındıkları yaygın bir kanıdır. Daha ziyade yakın çevrelerine yönelik politikalar geliştirme, diplomatik ve ekonomik araçlara yönelme, uluslararası politikada niş (*niche*) stratejiler geliştirme, uluslararası hukuka ve normlara bağlılık gösterme, çatışma ve istikrarsızlıklardan kaçınma gibi dış politika davranışları sergiledikleri iddia edilmiştir (Hey, 2003, s. 5; Kassimeris, 2009, s. 96; Vaicekauskaitė, 2017, ss. 12-4; Radoman, 2018, s. 191). Peki, İsveç, Norveç ve Danimarka'nın gerek BM barışı koruma operasyonlarında gerekse NATO ve ABD öncülüğündeki operasyonlarda yer almaları, küçük devlet dış politika davranışları açısından ne şekilde düşünülebilir? Bu çalışmada, her üç ülkenin de uluslararası düzenin tesis edilmesi noktasında görev alarak gerek uluslararası siyasette gerekse büyük güçler nezdinde görünür olmak ve statü elde etmek amacıyla oldukları iddia edilmektedir. Bu bölümde, her üç ülkenin resmî yetkililerinin ifadeleri ve açıklamaları dikkate alınmakta ve askeri operasyonlara katılım motivasyonları incelenmektedir.

BM Barışı Koruma Operasyonları

İsveç, Norveç ve Danimarka'nın Soğuk Savaş boyunca BM barışı koruma (*peacekeeping*) güçlerine yaptıkları katkılar literatürde bir 'İskandinav modeli'nden bahsedilmesine yol açmıştır. Bu modelin barışı koruma operasyonlarının özünü

oluşturduğu kabul edilmektedir.² Modelin özellikleri şunlardır (Jakobsen, 2006a, s. 382):

1. Savunma bakanları ve bir dizi çalışma grubu arasında düzenli toplantılardan oluşan kurumsal bir çerçeve;
2. Subaylar için ortak BM barışı koruma eğitimi;
3. Kısa sürede istihdam edilen ve lojistik destekle sahada görevlendirilen gönüllülerden oluşan ulusal yedek kuvvetler;
4. BM operasyonları için personel sağlama konusunda yüksek isteklilik.

Bu ülkeler kapsamlı, çok uluslu eğitim programları oluşturan ve BM barışı koruma kılavuzları yayınlayan devletler olarak ön plana çıkmışlardır. ‘Mavi Kitap’ (*The Nordic Standby Forces Manual*) olarak adlandırılan el kitabı, BM birliklerinin kurulması ve eğitilmesi konusunda temel bir kaynak olarak kullanılmıştır. Gerek eğitim programları ve kılavuzlar gerekse doktrin geliştirme ve maddi katkılar açısından İskandinav ülkeleri belirli bir üne sahip olmuşlardır. Soğuk Savaş boyunca BM tarafından yürütülen operasyonlarda görev yapan personelin yaklaşık %25’nin (125.000 asker) Finlandiya ile birlikte bu üç ülkeden geldiği görülmektedir (Jakobsen, 2006a, s. 381; Jacobsen, 2006b, s. 10; Jacobsen, 2007, s. 458). İsveç, 1948’den bu yana yaklaşık 80.000, Danimarka ise 1948-89 yılları arasında 34.100 personel ile operasyonlara katkı sağlamıştır (Sweden Ministry for Foreign Affairs, 2018; Jacobsen, 2017). Bunun yanı sıra sınır izleme personeli, sahra hastaneleri ve mühendis ekipleri gibi destek unsurları da sağlamışlardır (Græger, 2015, s. 93). Özellikle 1960’lardan sonra barışı koruma operasyonları için koordineli eğitim faaliyetlerinde bulunmaya başlamışlardır. Bu ülkeler arasında işbirliği 1997’den beri ‘NORDCAPS’ çerçevesinde sürdürülmüştür (Nilsson ve Zetterlund, 2016, s. 764; Jacobsen, 2006a, s. 387; Andersson, 2007, ss. 476-491). Bunun yanı sıra ‘The Nordic Battle Group’, ‘SHIRBRIG’ ve ‘BALTBAT’ ve ‘BALTRON’ gibi çok uluslu taburlar projeleri söz konusu olmuştur (Jakobsen, 2007, s. 460). Aşağıdaki tabloda, İsveç, Norveç ve Danimarka’nın Soğuk Savaş sırasında görev aldıkları BM barışı koruma operasyonları yer almaktadır.

2 Bu modeli eleştiren bir çalışma için Bkz. Andersson, A. (2007). The Nordic Peace Support Operations Record, 1991–99. *International Peacekeeping*, 14(4), s. 476-492.

Tablo 2. Soğuk Savaş Sırasında Yürütülen 13 BM Barışı Koruma ve Gözlemci Misyonuna İsveç, Norveç ve Danimarka'nın Katılımı (1948-87)

Misyon	Süresi	Danimarka	Norveç	İsveç
UNTSO	1948-	X	X	X
UNMOGIP	1949-	X	X	X
UNEF-I	1956-67	X	X	X
UNOGIL	1958	X	X	X
ONUC	1960-64	X	X	X
UNSF	1962-63	-	-	-
UNYOM	1963-64	X	X	X
UNFICYP	1964-	X	-	X
DOMREP	1965-66	-	-	-
UNIPOM	1965-66	X	X	X
UNEF-II	1973-79	-	-	X
UNDOF	1974-	X	-	X
UNIFIL	1978-	-	X	X

Kaynak: Jakobsen, (2006b, s. 15).

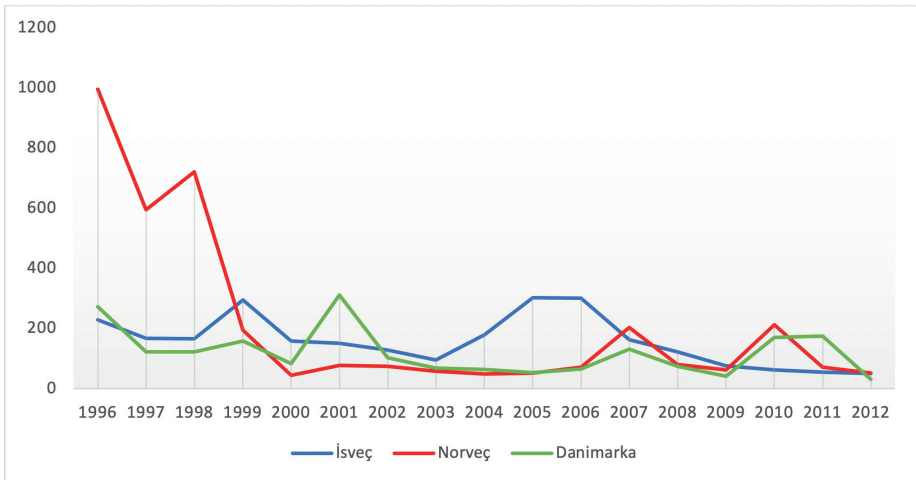
BM barışı koruma operasyonlarına katılım, bu devletler için küresel barışın ve güvenliğin korunmasına katkıda bulunmalarının bir aracı olarak düşünülebilir. Laura Neack (1995, s. 194), küçük devletlerin kolektif çıkarlardan ziyade, prestij kazanmak gibi kendi çıkarlarına hizmet etmek için barışı koruma operasyonlarına katıldıklarını öne sürmüştür. Soğuk Savaş sırasında İsveç, Norveç ve Danimarka BM barışı koruma misyonlara katılarak, yerel çatışmaların süper güç çatışmalarına dönüşme olasılığını engellemeye çalışmışlardır (Jakobsen, 2007, s. 464). Operasyonlarda çatışan tarafları ayırmak ve ateşkes süreçlerini izlemek görevlerinin yanı sıra müzakere becerileri ile krizleri engellemeye çalışmışlardır (Jakobsen, 1998, s. 107). Bu ülkeler eğitimli ve donanımlı birliklerle kısa süre içerisinde misyonlara katkıda bulunmuş ve 'silahlarını ateşlemeden' çatışmaları dondurmayı başarmışlardır. Bu başarı, onlara küresel tanınırlık ve itibar kazandırmıştır (Jakobsen, 2006a, s. 383).

Eski Danimarka Dışişleri Bakanı Per Hækkerup (1964, s. 675), uluslararası barış ve güvenliğin BM aracılığıyla korunmasının küçük devletler açısından önemli olduğunu belirtmektedir. Eski Norveç Savunma Bakanı Johan Jørgen Holst (1990, s. 113), uzun süredir Norveç'in barışı koruma operasyonlarına verdiği desteğin, uluslararası normların korunmasını sağlayarak ihlal edilmesini önlemek amacını taşıdığını söylemiştir. Norveç başbakanı Erna Solberg de 2015'teki bir açıklamasında BM operasyonlarının, uluslararası barış ve güvenliğin sürdürülmesi noktasında çok önemli olduğunu ve Norveç'in bunu desteklemede kararlılığı olduğunu ifade etmiştir (Office of the Prime Minister, 2015).

Sonuç olarak, İsveç, Norveç ve Danimarka'nın özellikle Soğuk Savaş yıllarında BM misyonlarına yüksek isteklilikle katılım sağladıkları görülmektedir. Bu ülkeler uluslararası düzende olası istikrarsızlıklarının yaşanmasını önlemek için roller üstlenirken, aynı zamanda statülerini de artırmaya çalışmışlardır. Soğuk Savaş sonrasında ise BM operasyonlarına katılımda düşüş yaşandığı görülmektedir. Bunun nedenleri arasında şunlar gösterilmiştir (Karlsrud ve Osland, 2016, s. 12; Jakobsen, 1998, s. 107; Jakobsen, 2006a, s. 381, 387; Jakobsen, 2007, s. 458-9; Nilsson ve Zetterlund, 2016, s. 767):

1. NATO ve ABD ile daha fazla angajman,
2. Silahlı kuvvetlerin yeniden organize edilmesi ve önceliklerin belirlenmesi,
3. BM misyonlarının Somali, Bosna ve Ruanda örneklerinde başarısızlıkları,
4. Diğer devletlerin nicel açıdan daha fazla katkı sağlamaları.

Her ne kadar Soğuk Savaş sonrasında NATO ve ABD öncülüğündeki askeri operasyonlara daha fazla ağırlık verilse de BM barışı koruma operasyonlarına katkıların belirli düzeylerde devam ettiği söylenebilir.

Şekil 1. İsveç, Norveç ve Danimarka'nın BM Barışı Koruma Operasyonlarına Birlik Katkıları (1996-2012)

Kaynak: Global Policy Forum. Countries' Troop and Other Personnel Contributions to Peacekeeping Operations - Listing Countries Alphabetically. <https://www.globalpolicy.org/securitycouncil/peacekeeping/peacekeeping-data.html> (E.T. 8 Ocak 2021).

NATO ve ABD Öncülüğündeki Operasyonlar

İsveç, Norveç ve Danimarka, Soğuk Savaş sonrasında ABD ve NATO öncülüğündeki operasyonlara yönelmişlerdir. ABD liderliğindeki Kosova (1999), Afganistan (2011–2014), Irak (2003–2011), Libya (2011) ve Suriye-Irak (2011–) olmak üzere beş koalisyon gücüne katıldıkları görülmektedir. Bu operasyonlara hem askeri hem de diplomatik, lojistik ve sivil destekler gibi gayri-askeri anlamda katkı sağlamışlardır. (Bkz. Tablo 3 ve Tablo 4) Operasyonlara katılarak NATO içerisinde etkili ve yararlı müttefikler olarak görülmeyi ve belirli bir statü elde etmeyi hedefledikleri söylenebilir (Græger, 2015, s. 93-96; Jakobsen, Ringsmose ve Saxi, 2018, s. 3; Pedersen, 2017, s. 11). Uluslararası barış operasyonlarının maliyetlerini üstlenmek ve operasyon sahasında bedel ödemek bu devletlerin ittifak dayanışmasının bir göstergesidir (Græger, 2015, s. 90). De Carvalho ve Neumann (2015, ss. 10-11), küçük İskandinav ülkelerinin Batılı büyük güçler tarafından ‘iyi güç’ (*good power*) olarak tanınmaya çalıştıklarını belirtmektedirler.

Danimarka’nın askeri operasyonlara katkıları ABD ve NATO nezdinde görünür olma amacını taşımaktadır. Bu, 1999’da Kosova’da NATO liderliğindeki ‘Müttefik Güç Operasyonu’ (*Operation Allied Force*)’na katılımı ilk defa gösterilmiştir. 11 Eylül 2011 saldırıları sonrasında Danimarka, ABD nezdindeki duruşunu sağlamlaştırmak için herhangi bir talep olmadan askeri katkılarda bulunmayı teklif etmiştir (Pedersen, 2017, ss. 9-10). Daha sonra, ABD’nin 2003’te Irak’a yönelik harekâtına katkıda bulunan üç AB müttefikinden biri olmuştur. Dönemin Başbakanı Anders Fogh Rasmussen (2003), Irak Savaşı’na ‘ittifak dayanışması’ ve ‘tarihsel borçluluk’ nedenleriyle katıldıklarını belirtmiştir (akt. Pedersen, 2017, s. 10). Danimarka, ayrıca 2006’da Afganistan’a savaş birlikleri yerleştiren ve 2011’de Libya’ya hava harekâtlarında bulunan NATO ülkelerinden biri olmuştur. Bu durum, 2014’ten beri ABD’nin DAES’ e karşı yürüttüğü operasyonlara sağlanan askeri katkılarda da görülmektedir (Jakobsen vd., 2018, s.11).

Danimarka’nın dış politikasında prestij ve itibarın kendi başına bir amaç olduğu, askeri operasyonlara katılarak ‘kendi üzerine düşen görevi yapan’ güvenilir bir müttefik imajı yaratmaya çalıştığı, NATO içerisinde konumunu artırmaya ve ABD ile yakın ilişkiler geliştirmeye çalıştığı söylenebilir (Jakobsen ve Møller, 2012, s. 109; Røren, 2019, s. 1). Pål Røren (2019, s. 11), Danimarkalı diplomatlarla ve dışişlerinde görevli eski danışmanlarla yaptığı görüşmelere dayanarak, Danimarka’nın NATO içerisinde daha fazla tanınırlık sağlamak ve ABD nezdinde yararlı bir müttefik olarak görünmek için operasyonlara katılım sağladığını belirtmektedir.

Jakobsen, Ringsmose ve Saxi, Danimarka Dışişleri Bakanlığı’ndaki üst düzey yetkililerle yaptıkları görüşmeler ve yazışmalar doğrultusunda, prestij ve statü arayışının Danimarka’nın ABD liderliğindeki operasyonlara yaptığı askeri katkıların arkasındaki itici güçlerden biri olduğunu tespit etmişlerdir. Bu noktada eski Dışişleri Bakanları Per Stig Møller (2007) ve Martin Lidegaard (2012) ile eski Sa-

vunma Bakanı Nick Hækkerup (2015)'ın ifadelerinden hareketle, Danimarka'nın uluslararası politikada statüsünü artırmak için ABD nezdinde yakın bir müttefik ve NATO içerisinde saygın bir üye olmaya çalıştığı söylenebilir (Jacobsen vd., 2018, ss. 11-14). Eski Danimarka Dışişleri Bakanı Uffe Ellemann-Jensen (1996, s. 273'den akt. Jacobsen vd. 2018, s. 9), hatıratında itibar ve prestijin Danimarka dış politikası için önemini belirterek uluslararası politikada görünür olmak için ABD nezdinde önem kazanmak gerektiğini vurgulamıştır. 2013'te bir blogda ise Danimarka'nın Afganistan'da ABD liderliğindeki operasyonlara katkısının İngiltere ve ABD nezdinde prestijini artırdığını belirtmiştir. Eski Dışişleri Bakanı Ellemann-Jensen (2013) ve eski Savunma Bakanı Søren Gade (2008), Danimarka'nın Afganistan'daki operasyona olan katkısının saygınlık kazandırdığını ve NATO üyesi büyük güçler tarafından fark edildiğini belirtmişlerdir (akt. Jacobsen, 2018, ss. 10-12). Eski Başbakan Fogh Rasmussen (2014), Danimarka'nın NATO operasyonlarına yaptığı askeri katkıların kendisine ittifak içerisinde 'elit bir müttefik' izlenimi edindirdiğini savunmuştur (akt. Jacobsen vd., 2018, s. 13). Danimarka Başbakanı Lars Løkke Rasmussen de 2011'de Libya'daki askeri operasyona ilk katkı sağlayan ülkelerden biri olmayı prestij arzusuyla açıklamıştır (akt. Jacobsen vd., 2018, s. 10). Bu ifadelerden görüleceği üzere, Danimarka'nın askeri operasyonlara katılımı NATO içerisinde ve müttefikleri nezdinde statüsünü artırma anlamında bir fırsat olarak değerlendirilmektedir.

Tablo 3. *İsveç, Norveç ve Danimarka'nın ABD Liderliğindeki Koalisyonlara Katılımı (1. Aşama)*

	Kosova 1999		Afganistan 2001-2011		Irak 2003		Libya 2011		Suriye-Irak 2011-	
	Askeri	Gayri-Askeri	Askeri	Gayri-Askeri	Askeri	Gayri-Askeri	Askeri	Gayri-Askeri	Askeri	Gayri-Askeri
Danimarka	X	X	X	X	X	X	X	-	X	X
Norveç	X	X	X	X	-	-	X	-	X	X
İsveç	-	-	-	-	-	-	-	-	-	X

Kaynak: Pedersen, (2017, s. 8).

Tablo 4. İsveç, Norveç ve Danimarka'nın ABD Liderliğindeki Koalisyonlara Katılımı (2.Aşama)

	Kosova		Afganistan		Irak		Libya	
	Askeri	Gayri-Askeri	Askeri	Gayri-Askeri	Askeri	Gayri-Askeri	Askeri	Gayri-Askeri
Danimarka	X	X	X	X	X	X	X	X
Norveç	X	X	X	X	X	X	X	X
İsveç	X	X	X	X	-	-	X	X

Kaynak: Pedersen, (2017, s. 8).

1991 Körfez Savaşı sırasında Norveç, ABD'nin askeri ve mali katkı talebine olumlu yanıt vererek sembolik de olsa, bir sahil güvenlik gemisi ve sahra hastanesi ile katkıda bulunmuştur. Bu, müttefikleriyle dayanışma arzusunun bir işareti olarak görülebilir. Norveç, NATO'nun 1995'te Bosna'daki barışa destek operasyonunu devralmasından sonra, ittifak içerisindeki itibarını yükseltmek için askeri ve gayri-askeri roller üstlenmiştir. 1999'dan itibaren, 'Kosova Gücü' (KFOR)'ne 6.000'den fazla personel sağlamıştır. Ayrıca, 2002'den beri Afganistan'da ABD tarafından yürütülen 'Kalıcı Özgürlük Operasyonu' (*Operation Enduring Freedom*)'na hem özel kuvvetler hem de savaş uçakları ile katkı sağlamıştır. Ağustos 2003'te 'Uluslararası Güvenlik Destek Gücü' (ISAF)'nin komutasını devralmış ve 2014'e kadar 9.000 personel ile katkılarını kademeli olarak artırmıştır. Mart 2003'te kamuoyu baskısı nedeniyle ABD'nin Irak'ı işgaline doğrudan bir katkı yapmamakla birlikte, ikinci aşamada BM Güvenlik Konseyi kararı doğrultusunda desteklerde bulunmuştur. 2011'de Libya'ya yönelik operasyona hava harekâtı ile destek veren ülkelerden biri olmuştur. 2014'te Danimarka'nın aksine Norveç, ABD liderliğindeki DAES karşıtı koalisyonla katılmamıştır. Ancak DAES'e karşı savaşmaları için Suriyeli isyancılara eğitim vermek üzere özel kuvvetler sağlamayı kabul etmiştir (Haaland, 2007, ss. 496-8; Jakobsen, 2006a, s. 390; Græger, 2015, ss. 90-5, 101-2; Karlsrud ve Osland, 2016, s. 67; Pedersen, 2017, ss. 12-3; Jakobsen vd., 2018, ss. 15-7).

Norveçli siyasi liderler ve üst düzey yetkililer, ABD önderliğindeki askeri operasyonlara katkılarını insanî veya güvenlik nedenleriyle açıklamakla birlikte, NATO'daki güvenlik garantilerini devam ettirmeyi amaçladıklarını da belirtmektedirler. Örneğin eski Norveç Savunma Bakanı Jørgen Kosmo (1997, s. 11) ve Dışişleri Bakanı Jan Petersen (2002), ABD ve NATO desteğinden yararlanmak için uluslararası barış operasyonlarına katkıda bulduklarını belirtmişlerdir. Norveç politika belgelerinde, güvenilir ve yapıcı bir ülke olarak görünmek için operasyonlarda yer alınması gerektiği vurgulanmıştır (Norwegian Ministry of Foreign Affairs, 2008-9). 1999'da hükümetin parlamentoya sunduğu bir raporda, Norveç'in uluslararası askeri operasyonlara katılımında müttefikler nezdinde dikkat çekme, sorumlulukları yerine getirme ve görünür olma hedefleri dile getirilmiştir

(akt. Jakobsen vd., 2018, s. 14-5; Pedersen, 2017, s. 12). Norveç Savunma Bakanı Kristin Krohn Devold, küçük devletlerin ‘en iyi oldukları konulara konsantre olduklarında büyük devletlerle oyun oynayabileceğini’ ifade etmiştir. (Brzezinski, 2003). Eski Norveç Başbakanı Jens Stoltenberg, eski Savunma Bakanları Kristin Krohn Devold, Espen Barth Eide ve Ine Eriksen Søreide gibi Norveçli liderler ile bazı askeri yetkililerin ifadelerinden hareketle, operasyonlara katılımın müttefikler nezdinde itibar görmek amacını taşıdığı söylenebilir (Jakobsen vd., 2018, ss. 14-5, 17-9). Eski Dışişleri Bakanı Børge Brende, Transatlantik ilişkilerin Norveç’in dış ve güvenlik politikasında temel bir öncelik olduğunu ve ABD ile yakın ilişkiler geliştirmeye çalıştıklarını belirtmiştir (Brende, 2015). Savunma Bakanı Devold, 2003’te ABD Savunma Bakanı’ni ziyaret ettiğinde, Norveç’in askeri angajmanı ve Afganistan’daki katkıları nedeniyle övgüler almıştır. ABD Başkanı Barack Obama Norveç başbakanı ile bir görüşmesinde, 2011 Libya operasyonu dolayısıyla Norveç’i ‘ağırlığının üzerinde yumruk atan’ ülke olarak tanımlamıştır (Græger, 2015, s. 99; De Carvalho ve Lie, 2015, s. 56; Jakobsen vd., 2018, s. 18).

İsveç de Soğuk Savaş sonrasında BM misyonlarından ziyade NATO ve ABD öncülüğündeki operasyonlara ağırlık vermiştir (Nilsson ve Zetterlund, 2016, s. 767; Pedersen, 2017, s. 14). 1995’te ‘Birleşmiş Milletler Koruma Gücü’ (UNPROFOR)’nün yerini NATO komutasındaki ‘Uygulama Gücü’ (IFOR)’ne bırakması, İsveç için yeni bir stratejik yönelimi beraberinde getirmiştir. Nilsson ve Zetterlund (2016, s. 768), eski bir İsveç Savunma Bakanı ile yaptıkları görüşmede, bakanın BM operasyonlarını göz ardı etmediklerini, ancak katılma istekliliklerinin azaldığını ifade ettiğini belirtmektedirler.

İsveç, 1999-2013 yılları arasında Kosova’daki KFOR gücüne askeri personel ve danışman desteği sağlamıştır. Bunun yanı sıra, 2002-14 arasında Afganistan’daki ISAF gücüne asker, istihbarat desteği, tıbbi ve lojistik birimleri olmak üzere katkılarda bulunmuştur. 2006’da Mezar-ı Şerif’teki operasyonun komutasını devralmıştır. ISAF gücüne 2014’e kadar yaklaşık 9.000 asker ile katkıda bulunmuştur. Bu, İsveç’in 11 Eylül 2001 saldırıları sonrası ABD ile dayanışma göstererek onun gözünde önemli bir müttefik olduğunu gösterme çabası ile alakalıdır (Pedersen, 2017, ss. 14-5; Nilsson ve Zetterlund, 2016, ss. 770-4).³ 2011 Libya operasyonunda, ‘uçuşa yasak bölge’ (*no-fly zone*) uygulamasına destek olmak üzere savaş uçakları ile koalisyona katılmıştır. Başbakan Fredrik Reinfeldt ve Dışişleri Bakanı Carl Bildt’in ifadelerinden hareketle, ülkenin Batı ittifakına desteğini göstermek ve görünür olmak arzusu taşıdığı söylenebilir (Pedersen, 2017, s. 15). İsveç, resmî olarak NATO üyesi olmamakla birlikte, güvenilir bir ortak izlenimi vermeye çalışmaktadır. 2015’te hükümet, DAES’e karşı ABD liderliğindeki koalisyonun bir parçası olarak, Irak askerlerini eğitmek üzere askeri personel desteği sağlayacağını belirtmiştir (Pedersen, 2017, s. 16).

3 Buna rağmen, İsveç, açık bir BM yetkisi olmadığı için 2003’te ABD liderliğindeki koalisyonunun Irak’a yönelik operasyonuna katılmamıştır (Pedersen, 2017, s. 16).

Neticede, İsveç, Norveç ve Danimarka resmî ifadelerden ve söylemlerden takip edileceği üzere, kendi güvenliklerini doğrudan ilgilendirmeyen bölgelerde, statü arayışı motivasyonu ile askeri operasyonlara katkı sağlamışlardır. Soğuk Savaş yıllarında BM barışı koruma misyonlarına yüksek isteklilikle katılım sağlarken, uluslararası düzendeki barış ve istikrarının sürdürülebilirliğini esas almışlardır. 'İskandinav modeli' söyleminde görüleceği üzere, küçük olmalarına rağmen uluslararası toplumda fark yaratmayı başarmışlardır. 1990'lardan sonra oluşan yeni dünya düzeninde ise 'statü edinme' arayışıyla NATO ve ABD nezdinde görünür olma çabası içerisinde olmuşlardır. Bu noktada uluslararası askeri operasyonlara katılım, küçük devletler için uluslararası ilişkilerde statü ve prestij mücadelesinin bir aracı olarak değerlendirilebilir.

Sonuç

İsveç, Norveç ve Danimarka'nın aynı bölgesel alt sistemde komşu ülkeler olarak geliştirdikleri 'dostluk' kalıplarının, dış ve güvenlik politikalarına yansıdığı söylenebilir. Her üç ülkenin de geleneksel küçük devlet davranış kalıplarına uygun olarak politikalar geliştirdikleri görülmektedir. Bu çalışmada, söz konusu ülkelerin BM, NATO ve ABD öncülüğündeki uluslararası askeri operasyonlara olan katkılarının gerek küresel siyasette gerekse büyük güçler nezdinde görünür olmak, fark edilmek, itibar kazanmak ve prestij sağlamak amacını taşıdığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla statü arayışlarının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Soğuk Savaş sırasında BM barışı koruma operasyonlarına yapılan katkılar niteliksel açıdan önem arz etmiştir. Bu noktada uluslararası barış ve güvenliğin korunması açısından 'İskandinav modeli' literatürde tartışılmıştır. Soğuk Savaş sonrasında ise hem ittifak içerisinde yükümlülüklerini yerine getirmek hem de yararlı birer müttefikler olarak görülme arzusuyla NATO ve ABD öncülüğündeki operasyonlara ağırlık vermeye başlamışlardır. Karar vericilerin ve üst düzey yetkililerin ifadeleri ve açıklamalarına bakıldığında, statü arayışının bu ülkelerin operasyonlarda yer alma motivasyonlarında önem arz ettiği görülmektedir.

Küçük devletler arzu ettikleri kimliklerini uluslararası toplum ve özellikle büyük güçler nezdinde kabul ettirebilmek için onlarla birlikte hareket etmektedirler. Halbuki yükselen güçler (özellikle revizyonist olanlar) kimliklerini birtakım maddi pratiklerde somutlaştırarak ve uluslararası krizlerden yararlanarak tanınma talep etmektedirler. Dolayısıyla yerleşik güç olarak görülen devlete karşı meydan okurlar. Küçük devletlerde ise yerleşik güçlere bir anlamda tabiiyet söz konusudur. Bu husus, literatürde gözden kaçan ve çalışılması gereken bir konudur. İsveç, Norveç ve Danimarka örnekleri üzerinden görüleceği üzere, bu ülkeler ABD'ye karşı meydan okuyacak nitelikte değil, aksine onun nezdinde olumlu imaj edinerek statü kazanmaya çalışmaktadırlar. Günümüzde bu genellemeye aykırı duran birkaç örnekten söz edilebilir. Kuzey Kore ve Küba örnekleri bu bakımdan istisnai niteliktedir ve özel bir çalışma gerektirmektedir.

Uluslararası ilişkilerde statü mücadelesi çerçevesinde önemli ölçüde büyük ve yükselen güçlere odaklanıldığı görülmektedir. Rusya ve Çin üzerine çalışmaların giderek artacağı söylenebilir. Bu çalışmanın ortaya koyduğu üzere, statü arayışının aynı zamanda küçük devletler özelinde de incelenmesi gerekmektedir. Bu sayede ilgili alana teorik açıdan katkılar sunulabilir. Farklı örnekler üzerinden metodolojik çerçeveye uygun olarak yapılacak çalışmalar, literatürün zenginleşmesini ve farklı perspektiflerin geliştirilmesini sağlayacaktır.

Kaynakça

- Andersson, A. (2007). The Nordic Peace Support Operations Record, 1991–99. *International Peacekeeping*, 14(4), ss. 476-492.
- Brende, B. (March 5, 2015). *FM Brende's Foreign Policy Address*. Government of Norway. 5 Mart 2015. 15 Ocak 2021. www.norway.org/News_and_events/Embassy/FM-BrendesForeign-Policy-Address-March-52015/#.VexlFfntmko adresinden erişilmiştir.
- Brzezinski, M. (2003). Who's Afraid of Norway?. *The New York Times*, 24 Ağustos 2003. 8 Ocak 2021. <https://www.nytimes.com/2003/08/24/magazine/who-s-afraid-of-norway.html> adresinden erişilmiştir.
- Countries in the world by population (2021). <https://www.worldometers.info/worldpopulation/population-by-country/> (E.T. 10 Ocak 2021).
- Crowards, T. (2002). Defining The Category Of 'Small'states. *Journal Of International Development*, 14(2), ss. 143-179.
- Dafoe, A., Renshon, J., ve Huth, P. (2014). Reputation And Status As Motives For War. *Annual Review of Political Science*, 17, ss. 371-393.
- De Carvalho, B. ve Lie, J. H. S. (2015). A Great Power Performance. B. De Carvalho ve I. B. Neumann (Ed.), *Small State Status Seeking: Norway's Quest For International Standing* içinde (ss. 56-72). New York: Routledge.
- East, M. A. (1973). Size And Foreign Policy Behavior: A Test Of Two Models. *World Politics: A Quarterly Journal of International Relations*, ss. 556-576.
- Ellemann-Jensen, U. (1996). *Din Egen Dag Er Kort: Oplevelser Og Indtryk*. Copenhagen: Aschehoug.
- Ellemann-Jensen, U. Soldaterne skulle vise et godt eksempel – og det har de gjort!. *Berlingske*, 23 Temmuz 2013. 16 Ocak 2021. <https://www.berlingske.dk/kommentarer/soldaterne-skulle-vise-et-godt-eksempel-og-det-har-de-gjort> adresinden erişilmiştir.
- Gade, S. (2008, 11 Ağustos). Små lande gør en forskel. *Dagbladet Ringkøbing-Skjern*.
- Global Firepower. *2020 Military Strength Ranking*. <https://www.globalfirepower.com/countries-listing.asp> (E.T. 10 Ocak 2021).
- Global Firepower. *Total Square Land Area by Nation (2021)*. <https://www.globalfirepower.com/square-land-area.asp> (10 Ocak 2021).
- Global Policy Forum. *Countries' Troop and Other Personnel Contributions to Peacekeeping Operations - Listing Countries Alphabetically*. <https://www.globalpolicy.org/securitycouncil/peacekeeping/peacekeeping-data.html> (E.T. 8 Ocak 2021).
- Goetschel, L. (1998). The Foreign And Security Policy Interests Of Small States In Today's Europe. L. Goetschel (Ed.), *Small States Inside And Outside The European*

- Union* içinde (ss. 13-31). Springer, Boston, MA.
- Græger, N. (2015). From 'forces for good' to 'forces for status'? Small state military status seeking. B. De Carvalho ve I. B. Neumann (Ed.), *Small States and Status Seeking: Norway's Quest For International Standing* içinde (ss. 86-108). New York: Routledge.
- Haekkerup, P. (1963). Scandinavia's Peace-keeping Forces for UN. *Foreign Affairs*, 42, ss. 675-681.
- Henrikson, A. K. (2001). A coming 'Magnesian' age? Small states, the global system, and the international community. *Geopolitics*, 6(3), ss. 49-86.
- Hey, J. A. (2003). Introducing Small State Foreign Policy. J. A. Hey (Ed.), *Small States in World Politics: Explaining Foreign Policy Behavior* içinde (ss. 1-11). Lynne Rienner Publishers.
- Holst, J. J. (1991). Support and limitations: peacekeeping from the point of view of troop-contributors. I. J. Rikhye ve K. Skjelsbaek (Ed.), *The United Nations and Peacekeeping* içinde (ss. 111-124). Palgrave Macmillan, London.
- Jakobsen, P. V. (1998). The Danish approach to UN peace operations after the cold war: A new model in the making?. *International Peacekeeping*, 5(3), ss. 106-123.
- Jakobsen, P. V. (2006a). The Nordic Peacekeeping Model: Rise, Fall, Resurgence?. *International Peacekeeping*, 13(3), ss. 381-395.
- Jakobsen, P. V. (2006b). *Nordic Approaches To Peace Operations: A New Model in The Making*. Routledge.
- Jakobsen, P. V. (2007). Still Punching Above Their Weight? Nordic Cooperation in Peace Operations After The Cold War. *International Peacekeeping*, 14(4), ss. 458-475.
- Jakobsen, P. V. ve Møller, K. J. (2012). Good News: Libya And The Danish Way Of War. *Danish Foreign Policy Yearbook, 2012*, ss. 106-30.
- Jakobsen, P. V. (21 April 2017). *Denmark's Limited Support for UN Peacekeeping is Here to Stay*. 21 Nisan 2017. 7 Ocak 2021. <https://www.oxfordresearchgroup.org.uk/blog/denmarks-limited-support-for-unpeacekeeping-isheretostay#:~:text=Denmark%20had%20an%20average%20of,UN%20troop%20contributors%20per%20c> ap ita adresinden erişilmiştir.
- Jakobsen, P. V., Ringsmose, J., ve Saxi, H. L. (2018). Prestige-Seeking Small States: Danish And Norwegian Military Contributions To US-Led Operations. *European Journal Of International Security*, 3(2), ss. 1-22.
- Karlsrud, J. ve Osland, K. M. (2016). Between Self-Interest And Solidarity: Norway's Return to UN Peacekeeping? *International Peacekeeping*, 23(5), ss.784-803.
- Karstensen, K. (2002, 30 Ocak). Ingen Diskuterte Med Høyre-Ministeren. *Nordlys Morgen*.
- Kassimeris, C. (2009). The Foreign Policy Of Small Powers. *International Politics*, 46(1), s. 84-101.
- Keohane, R. O. (1969). Lilliputians' Dilemmas: Small States in International Politics. *International Organization*. 23(2), ss. 291-310.
- Knudsen, O. F. (2002). Small States, Latent And Extant: Towards A General Perspective. *Journal Of International Relations And Development*, 5(2), ss. 182-198.
- Kosmo, J. (1997). Nasjonale og internasjonale utfordringer for forsvaret. *Norsk Militært Tidsskrift*, 166(2).
- Larson, D. W. ve Shevchenko, A. (2019). *Quest For Status: Chinese And Russian Foreign Policy*. Yale University Press.
- Laugen Haaland, T. (2007). Participation in Peace Support Operations For Small Countries:

- The Case Of Norway. *International Peacekeeping*, 14(4), ss. 493-509.
- Møller, P. S. Dansk udenrigspolitik mellem EU og USA. *Berlingske Tidende*. 14 Ağustos 2007. 16 Ocak 2021. <https://www.berlingske.dk/dansk-udenrigspolitik-mellem-eu-og-usa> adresinden erişilmiştir.
- Murray, M. (2018). *The Struggle For Recognition in International Relations: Status, Revisionism, And Rising Powers*. Oxford University Press.
- Neack, L. (1995). UN Peace-Keeping: In The Interest Of Community Or Self?. *Journal of Peace Research*, 32(2), ss.181-196.
- Neumann, I. B. ve De Carvalho, B. (2015). Introduction: Small states and status. B. De Carvalho ve I. B. Neumann (Ed.), *Small State Status Seeking: Norway's Quest For International Standing* içinde (ss. 1-21). New York: Routledge.
- Nilsson, C. ve Zetterlund, K. (2016). Sweden and the UN: A Rekindled Partnership For Peacekeeping?. *International Peacekeeping*, 23(5), ss. 762-783.
- Norwegian Ministry of Foreign Affairs. (2008-9). *Interesser, Ansvar Og Muligheter: Hovedlinjer i Norsk Utenrikspolitikk, Report to the Storting*. No. 15. Oslo: Ministry of Foreign Affairs.
- Pedersen, R. B. (2018). Bandwagon For Status: Changing Patterns In The Nordic States Status-Seeking Strategies?. *International peacekeeping*, 25(2), ss. 217-241.
- Radoman, J. (2018). Small States In World Politics: State Of The Art. *Journal of Regional Security*, 13(2), ss. 179-200.
- Rasmussen, A. F. (2003, 26 Mart). Hvad kan det nytte?. *Berlingske Tidende*.
- Renshon, J. (2017). *Fighting For Status: Hierarchy And Conflict In World Politics*. Princeton University Press.
- Ritzau. Anders Fogh før Nato-topmøde: Danmark er eliteallieret. *Fyens Stiftstidende*. 3 Eylül 2014. 17 Ocak 2021. <https://fyens.dk/artikel/anders-fogh-f%C3%B8r-nato-topm%C3%B8de-danmark-er-eliteallieret> adresinden erişilmiştir.
- Rothstein, R. L. (1968). *Alliances And Small Powers*. New York: Columbia University Press.
- Røren, P. (2019). Status Seeking In The Friendly Nordic Neighborhood. *Cooperation and Conflict*, 54(4), ss. 562-579.
- Solberg, E. *UN peacekeeping operations*. Office of the Prime Minister. 28 Kasım 2015. 12 Ocak 2021. <https://www.regjeringen.no/en/aktuelt/un-peacekeeping-operations/id2454487/> adresinden erişilmiştir.
- Stokke, K. (2012). Peace-building as small state foreign policy: Norway's peace engagement in a changing international context. *International Studies*, 49(3-4), ss.207-231.
- Sweden Ministry for Foreign Affairs. (28 March 2018). *Swedish Statement At The UN Security Council Open Debate On UN Peacekeeping Operations*. 28 Mart 2018. 14 Ocak 2021. <https://www.government.se/statements/2018/03/national-statement-delivered-on-behalf-ofsweden/> adresinden erişilmiştir.
- The World Bank. *GDP (current US\$)*. <https://data.worldbank.org/indicator/ny.gdp.mktp.cd> (E.T. 10 Ocak 2021).
- Thorhallsson, B. (2006). The size of states in the European Union: Theoretical and conceptual perspectives. *European Integration*, 28(1), ss. 7-31.
- Thorhallsson, B. ve Wivel, A. (2006). Small states in the European Union: what do we know and what would we like to know?. *Cambridge Review of International*

- Affairs*, 19(4), ss. 651-668.
- Vaicekauskaitė, Ž. M. (2017). Security strategies of small states in a changing world. *Journal on Baltic Security*, 3(2), ss. 7-15.
- Värynen, R. (1971). On The Definition And Measurement Of Small Power Status. *Cooperation and Conflict*, 6(1), ss. 91-102.
- Vital, D. (1967). *The Inequality Of States: A Study Of The Small Power In International Relations*. Clarendon Press.
- Volgy, T. J., Corbetta, R., Grant, K. A., ve Baird, R. G. (2011). Major power status in international politics. T.J. Volgy, R. Corbetta, K.A. Grant ve R. G. Baird (Ed.), *Major Powers And The Quest For Status In International Politics* (ss. 1-26). Palgrave Macmillan, New York.
- Wohlforth, W. C., De Carvalho, B., Leira, H., ve Neumann, I. B. (2018). Moral Authority And Status In International Relations: Good States And The Social Dimension Of Status Seeking. *Review of International Studies*, 44(3), ss. 526-546.